

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера
 За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
 За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
 Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
 Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25. пр.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштанском упутицом непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељу Рамадановићу, и. п. агенту у Котор. Доноси се шаљу Уредништву. Уколико се не враћају. Главни се шаљу администрацији и налажују се: за сваку ријеч или број од пет цифара из петит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре, из виших слова сразмјерно више.

Власник: Државна Штампарија

Изази суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

У цетињској поштанско-телеграфској станици:

за поштара-телеграфисту пете класе Блажа Врбицу, досадашњег поштара-телеграфисту исте класе жабљачке поштанско-телеграфске станице, са годишњом платом од (1320) хиљаду три стотине и двадесет перпера, по молби; и

за поштара-телеграфисту шесте класе Љубомира Клисића, досадашњег поштара-телеграфисту исте класе барске поштанско-телеграфске станице, са годишњом платом од (960) девет стотина и шесет перпера, по молби.

У жабљачкој поштанско-телеграфској станици

за поштара-телеграфисту шесте класе Миладина Пејовића, бив. поштара-телеграфисту, са годишњом платом од (1080) хиљаду и осамдесет перпера.

У андријевичкој пештанско-телеграфској станици:

за поштара-телеграфисту шесте класе Милету Ст. Милића, бившег поштара-телеграфисту, са годишњом платом од (1080) хиљаду и осамдесет перпера.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 9. јула 1910. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
 Ј. С. Пламенац с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног производимо:

учини пјешадијског потпоручника Стева Вучинића, свршеног питомца Одеског Јуниверзитетског училишта.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 16. јула 1910. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
 Бригадир Митар Мартиновић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Г. генерал барон Гизл од Гизлингена, овд. аустро-угарски посланик, отпутовао је на допуст, за које вријеме заступа га у својству отправника послова г. консул пл. Јуристовски.

— Сестру г. Дјаченка, овдашњег секретара царско-руског посланства, која се налазила у Сан Морицу у Швајцарској, несретним случајем задесила је ових дана смрт при једном планинском излету.

Тим поводом упућена су одавде многа саучешћа г. Дјаченку у Дрезден, гдје се сада на допусту налази.

Руско-јапански споразум

Док су још јесенас извјесни њемачки листови с великом поузданошћу наглашавали и предвиђали, да ће Русија на Истоку доћи поново у отворен сукоб са Јапаном, дотле су данас сва та нагађања пала пред стварношћу, да је руско-јапански споразум односно Далеког Истока закључен, потписан и саопштен великим силама. Штампана цијелој свијету поздравила је тај споразум као један од најзначајнијих политичких догађаја, па и са-

ма њемачка штампа не одриче му важност за међународне односе, и ако због тога не крије своје незадовољство. Своју акцију против склопљеног споразума њемачка штампа базира на томе, што је уговором повријеђен економски интерес сила ван антанте и што се тежи, да се у нов споразум увуку и Сједињене Државе.

Као пошљедица руско-јапанског уговора, који је више уговор јапанске дипломатије него ли руске, — пишу њемачки листови — настала је велика измјена у груписању сила. Немогуће је предвидјети, какве ће бити политичке пошљедице тога новоствореног положаја, али ми ипак не вјерујемо, да ће Њемачка имати разлога да буде неспокојна. Иначе стоји то питање са Сједињеним Државама, Китајом и Турском.

Поред наших интереса уговор ће штетити и интересе Енглеске на далеком и блиском Истоку. Да ли су у Лондону расположени да предвиде пошљедице? Доста сумњиво али вјероватно је, да ће Китај и Сједињене Државе требати да се бране од удара, који је нанесен њиховим економским плановима. Силе Тројног Савеза и Сједињене Државе наћи ће се ван антанте четири силе, која је на тај начин закључена, и вјероватно је да ће оне прићи ближе једна другој, да би могле да балансирају покварену равнотежу. И завршују: гвожђе ваља ковати док је вруће.

„Новоје Времја“, осврћући се на та њемачка страховања, одговара овако:

„Ниједан паметан човјек неће видјети у споразуму побједу руске дипломатије над јапанском или обратном побједу јапанске политике над руском. Споразум није побједа руске дипломатије, већ је побједа здравог разума.

Нас су гуркали у рат с Јапаном, једни из својих себичних смјерова и планова, други из разлога узвишене сентименталности, али су једни и други разлози подједнако штетни за Русију и по томе подједнако неосновани с руске тачке гледишта.

Русија је у својој историји издржала много ратова; она је побјеђивала и била побјеђивана. Али крваву борбу за опстанак она није никад обрађала у шпорт, и увјерени смо да то никад неће ни чинити. Руско-јапански споразум обезбјеђује мир за дуго на Далеком Истоку. Тиме је обезбјеђен мир и на нашој западној граници. Јер сви удари, које смо у потоње вријеме поднијели у Европи, били су могућни само зато, што су средње-европске државе рачунале са руско-јапанским непријатељством. Како нас више ништа не узнемирава на Истоку, нико неће смјети да наруши наша законита права и интересе на Западу.

На тај начин положај агресивних европских држава јако је ослабљен. Ето зашто се германска штампа стара, да потпали лажљиво самољубље руског народа и да увјерава Јапанце, како споразум неће бити дугог вијека. Али руски народ неће ради шпорта почети крвави рат; таква подбадања су унапријед осуђена на потпуни неуспјех.“

Руска гсударствена банка

Трећег јула навршила је банка руског Царства педесетогодишњицу свог постанка. Поменутог датума 1860. год. основана је банка са основним капиталом од 15.000.000 рубаља. У првој години рада банка је ексконтовала мјенице за 32 милиона рубаља; дала је зајма на залогу ефеката 12.000.000, на залогу робе 7.300.000 рубаља. Улога на штетњу је примила 62.000.000 рубаља. Већ у првој деценији свог живота имала је 42 филијале, основни капитал од 35.000.000 рубаља, годишњи обрт у мјеницама од 57.000.000, други зајмови 33.000.000, а улози на штетњу су чинили 173.000.000 рубаља. Године 1885—1897 чине важну епоху у животу банке. 1885 г. добила је банка први пут метални фонд од 171.500 хиљада рубаља; 1867 г. уведена је у Русији златна валута. Регулисање емисије новчаница примила је банка. Емисија је ограничена, а условљена је 50 од сто покрићем у златном металу. У прошлој години било је у Русији у саобраћају кредитних новчаница у вриједности 1.230.000.000 рубаља у металном фонду 1.315.788.503 рубље. Главне операције банке у посљедњој деценији биле су: улози централни 1.151.900.000, у филијалама 810.000.000 рубаља, улога с роком 342.000.000, без рока 65.000.000 рубаља. Резерве, које се не смију крњити, чиниле су на дан 50-годишњег јубилеума, по изјави министра финансија Коковцева, 1.415.000.000 рубаља.

Педесетогодишњица је прослављена славно. Честитали су телеграфски Цар и многи владоци из Западне Европе као и многе банке у Лондону, Риму и Берлину.

Словенска новинарска телеграфска агенција

На свесловенском конгресу у Софији рјешавало се између осталог и питање о оснивању свесловенске новинарске телеграфске агенције. Раније је било то питање претресано у сједницама новинарског конгреса, који је такође држан у Софији, а у којима је поред реферата господина Козака-Чермака и српски делегат г. Иван Иванић у свом реферату истакао значај такве установе за словенске народе. Послије кратког увода о потреби словенске телеграфске агенције, г. Иванић изложио је њен задатак овако:

„Свака установа треба да је организована према сврси која се мисли постићи њеним радом. Али код Словена је, — истину не ваља прећутати, — нужно и то више пута истичати, јер често заборављамо и на прави задатак саме установе.

Ја налазим да словенска телеграфска новинарска агенција треба поред већ јасно обиљежених јој задатака и рада на великој словенској мисли, да постепено постигне и ове сврхе:

1. Да добије пресудан утицај на писање целокупне словенске штампе у Европи и Америци и то:

а) О свима Словенима, да би се углед сваког словенског народа подигао у очима осталих Словена, те да сваки Словенин гледа с поуздањем у Словенство, с надом да једино од снаге и величине његове може очекивати бољу будућност;

б) О свима питањима и појавама у Словенству, да би се код свих словенских народа и у најзабаченијим крајевима, од Словена Лужичана у Пруској и Саксонској до оних око Владивостока и до падина Олимпових у Тесалији, развила свијест о потреби њиховог јединства. Сваки дјелић Словенства треба да осјети да није усамљен, да није остављен сам себи у борби за опстанак, него да његове невоље осјећа целокупно Словенство;

в) О свима питањима европске политике, која могу непосредно или посредно задирати у интересе целокупног Словенства или ма ког дијела његовог, да би се видјело и пред Несловенима документовало, да целокупно Словенство, по могућству, подједнако схвата свјде интересе, да је солидарно и готово бранити их од настргаја споља.

II. Да паралише неповољно писање стране према Словенству нерасположене штампе, и то:

а) Поборијем у независним, поштеним и угледним европским листовима неисти-

нитих тенденциозних извјештаја непријатељске штампе;

б) публиковањем у Словенима добро расположеној штампи истинитих и повољних извјештаја о словенским стварима.

III. Да задобије што више европско, а нарочито пријатељску штампу романских народа и Енглеза, да пише што више о Словенима, да се заузима, по могућству, за њихове интересе и да на словенска питања гледа правично ослобођавајући се утицаја бечких и пештанских бироа, који су до сад пред Европом монополисали били информативну службу у првом реду односно нас, Балканаца, и догађаја на Балкану, а за тим и односно осталих Словена.

Да би се постигле те сврхе, ја налазим да је нужно:

1. Да Словенска Агенција на вријеме, брзо и тачно буде извјештена о свима догађајима у свима словенским земљама и да управа Агенције буде обавијештена у главним потезима, — у колико то није државна или партијска тајна, — о намјерама, раду и политици мјеродавних фактора и управљача дотичног словенског народа или државе;

2. Да од тих фактора, посредством својих дописника или од Пресбириа словенских држава, прима редовне извјештаје, разумије се с горњим ограничењем;

3. Да телеграфске агенције и Пресбирији словенских држава обавезно ступе у уговорну везу са Словенском Агенцијом, да су је дужни одано помагати, ма и по цијену прекида својих досадашњих веза и уговора са скраним, несловенским агенцијама;

4. Да се поменуте информације и подаци из словенских земаља за сваку агенцију и друге новинаре чувају као званична тајна, тако да и стране агенције и страни и домаћи словенски новинари буду принуђени, да најважније вијести и информације очекују само од Словенске Агенције, која ће на тај начин, по могућству, монополисати у најглавнијим питањима информативну службу односно словенских народа;

5. Да на тај начин Словенска Агенција стече гласа у Европи као најбоље информисано мјесто за сва словенска питања и све словенске народе, та да слањем тачних телеграма и информација словенским и страним листовима, стече угледа као поуздан извор за обавијештавање европске и свјетске штампе о балканским, руским и свим словенским приликама;

6. Да би се предња сврха постигла, Словенска Агенција морала би одмах у почетку ступити у уговорну везу са страним телеграфским агенцијама у свима европским пријестоницама. Ако би главније агенције биле већ везане уговором на другој страни, онда би требало да ступи у уговорну везу и са мањим агенцијама, пошто оне, као независне, младе и агилне, често више користе сврси, ради које се с њима ступа у уговорну везу, по велике, богате или службене и тешко покретне агенције. О овоме сам се увјерио из искуства као шеф српског Пресбириа у Биограду у току од три године, кад сам био у положају да ступим у везу са осам телеграфских агенција: у Софији, Петрограду, Цариграду, Берлину, Будимпешти, Паризу, Риму и Атини;

7. Да Словенска Агенција стекне у свима словенским центрима поуздане извјештаје од заната, а не волонтере, јер од ових је слаба корист, те да буде за сву словенску штампу једини извор за словенске прилике;

8. Да има стручне, добро обавијештене кореспонденте у европским пријестоницама и да од њих, као и од европских телеграфских агенција, са којима буде била у вези, буде дневно примала телеграфске извјештаје о свима важнијим догађајима у свијету, као што то личи једној великој телеграфској агенцији, која у овом случају има да о догађајима у свијету обавијештава још целокупну штампу, те да ова, у моралном и материјалном интересу саме агенције напусти абонман на телеграме код туђинских Телеграфских Бироа у Бечу, Будимпешти и Берлину, а претилати се на телеграме Словенске Агенције, те да на тај начин гледа да догађаје у Европи кроз чисту словен-

ску призму, а не кроз мутно стакло германске теинденциозности;

9. Осим телеграма, које би слала словенским и страним листовима и наплаћивала их по установљеној тарифи, која би морала бити бар у почетку рада нижа од тарифа и т. зв. комисиона страних агенција, Словенска Агенција треба да издаје редовно и „Словенски Кореспонденциј“ (као „рукопис штампани билет“) на руском, француском и њемачком, а по потреби и другим словенским језицима, који би уз малу претилату такође били дати словенским и страним листовима и агенцијама;

10. Да би се агенцији материјално омогућио рад, чланови конгреса и сви добри словенски новинари, треба да учине што могу, да чим Словенска Агенција почне свој рад, сви словенски листови откажу претилату на телеграме код страних телеграфских Бироа и да се претилате на телеграме и Кореспонденцију Словенске Агенције, којој је осигуран опстанак, ако само половина од целокупног броја словенских политичких листова постане њен претилатик. На исто толики, на још и већи, приход може агенција рачунати од стране штампе, ако ову радом успије увјерити, да су јој вијести из словенских земаља тачне, брзе и солидне од оних, које о Словенима дају бечко-берлински телеграфски Биро;

11. Да своје материјално стање још више ојача, Словенска Агенција, треба да истовремено са почетком свог рада, отвори и свој одјелак за оглашавање, Словенски Анонс-Биро. Посредовање између Словена и странаца који желе своје огласе штампати и словенских листова с једне стране и Словена који оглашују и страних листова с друге стране, мора се извршавати из руке несловенских Anoncen-Bureau-a и Anoncen-Expedition-a (Haasenstein und Vogler, Moser, Deutsche Anoncen Expedition etc.), који и сада на том послу од Словена силан понав на провизиону заслужује — и тај посао предати Словенској Агенцији, по лијепом начелу — свој своме;

12. Словенска Агенција мора бити у потпуном смислу те ријечи независна; те да ни једним поступком својим не изазове сумњу код независних листова у своју самосталност. За то мора бити свака субвенција, ма у ком облику то било, искључена. Словенска Агенција не може и не смије ити официозна, ни официјелна, ниједне словенске државе, ни једног словенског народа, ни једне словенске партије, ни једне словенске политичке организације. Она мора бити подједнако општа својина свих Словена, њихов непристрасни орган јавности пред ставник словенске целине пред Несловенством. Она мора високо да носи заставу велике Словенске Мисли, која је и нас окупила овдје, у лијепој пријестоници бугарског народа. Словенска Агенција мора остати само словенска, а не српска, руска, чешка, бугарска, пољска, хрватска и т. д. И за то она не смије додиривати болесна мјеста у словенском организму, расправљајући расире и међусобице, било између Руса и Пољака због овог, било између Срба и Бугара због оног, Хрвата и Срба због ког друго питања и т. д. Она, када та питања већ избују на дневни ред јавности, треба да региструје савјесно догађаје, али да се не упушта у њихово коментарисање, што се, у осталом од једне телеграфске агенције и не тражи. Ја држим, да ће од извршења ове тачке у првом реду зависити и опстанак и напредак Словенске Агенције.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Малокрвност.

Обично се мисли, да ни једну болест није тако лако познати и излјечити као малокрвност. Сваки сматра да је бљидења кожа најсигурнији знак оскунице крви и кад се неко случајно потужи да пати од ове мане, сваки ће бити готов да му препоручи гвожђе као лијек. Кад овако просто стоје ствари, изгледа да нема ни потребе много говорити о једноме стању, које је тако добро познато. Међутим врло је лако доказати, да је ово мишљење површило и да гвожђе није баш најсигурније средство против малокрвности.

Да гвожђе нема баш онолику љековиту снагу, која му се приписује, најбољи је доказ што сваки дан ничу нови препарати гвожђа, за које се каже да су нарочито љековити и веома сварљиви и за свакога од њих се каже да је бољи и сигурнији. Осим тога зна се, да се поред гвожђа, при лијечењу малокрвности, морају да изврше још и други веома важни хигијенски прописи. Посведневно искуство и тачно испитивање свију погодаба са свим је јасно доказало, да се баш код разних обољења крви лијечење може одредити само исцрпним љекарским прегледом појединог случаја. Ту није довољно, да се једној болести само по једном спољном видљивом обиљежју — по боји коже — даде име, већ је главно пронаћи главни узрок, који је увијек у погодаба живота

те на тај начин предуриједити болесне пошљеднице његове.

Тако има читавих породица, па и народа, код којих је бљидења, њежна и жућкаста кожа и ако нијесу малокрвни. У таквим случајевима љекар треба добро да отвори очи и да се увјери, да ли је бљидило постепено се развило или је у породици боја коже бљидења и жућкаста по природи.

Према овоме што рекосмо јасно је, да се само по бљидењу кожи никад не може знати шта је у ствари, да ли бљидило, малокрвност, или тако звана бљидела крв и т. д., јер је за то потребно тачно прегледање крви. Осим тога није довољно ни доказивати, који су дјелови обољења и проузроковали малокрвност, већ треба се потрудити да се докучи узрок обољења у сваком поједином случају. По томе се лако може видјети колико посла задаје љекару тачно одређивање узрока и врсте малокрвности и како је неоравдано мишљење да је њу лако погодити, а још лакше гвожђем излјечити.

Сад да се упитамо који су најобичнији узроци обољења крви. Да би могли излјечити разне врсте малокрвности, главно је добро познавати све ове узроке. По реду они су:

1. Рђава склоност тјелесна од рођења т. ј. крвни судови у извјесних особа нијесу добри као год што се неко роди разрок или са кривим ногама.

2. Даље може доћи у доцнијем развоју, јер је познато, да у оно доба кад се улази у одрасле године, наступају у тијелу врло важне промјене.

3. Бљидило и малокрвност могу наступити и онда кад неки неправилни силовни утицаји дјествују привремено или стално на тијело, те га слабе или сметају радњи појединих органа.

Веома је шкодљив узан корсет, који не само што смета ширењу грудног коша и спречава приступ ваздуха у плућа, већ и притискује најважнија оруђа варења (желудац и јетру) те на тај начин спречава отицај крви и сметањем потребног кретања и ширења поменутих дјелова чини да варење и столица бивају веома неуредни и често са боловима скопчани.

4. Осим тога могу најразличнија обољења да изазову тешке промјене у крвном систему. У први ред долазе обољења оруђа за варење, за тим заразне болести, велики кашаљ, запаљење бубрега. Малокрвност се доста често надовеже код дјеце послје неког љетњег пролива, фруса или дифтерије, а код одраслих послје тифа и ако ове болести нијесу изгледале тешке и сразмјерно се брзо залјечиле. Већ по себи се разумије да дуготрајна обољења важних органа, као јектика у плућима, болести срца, запаљење бубрега, дуготрајна гнојења и т. д. стално воде малокрвности. Често бивају паразити у цријевима (глисте, пантљичаре) узрок ове невоље. Зато ваља у свима случајевима бљидила и малокрвности обратити пажњу, да нема глиста у цријевима. Колико пута кад се истјера пантљичара или друге које глисте из цријева, малокрвност престане по себи.

5. Морамо напоменути да најближа околнина болесника из незнања може баш у најбољој намери, да погорша његову малокрвност. Тако многи мисле да се бљидило у дјецу најбоље може излјечити обилатом храном и пићем. Међутим, што је год слабије варење и лучење сокова (желудачног и цријевног) и што је мања потребна мишићна радња, тиме и хранење месом и јајима није умјесно. Па и млијеко у већој количини може да буде шкодљиво, ако болесник нема прохтења за храном. Још је тежа погрешка давати вина за кријењење, као што се то обично чини црвеним вином мислећи да оно даје крви зато што је исте боје.

6. Чешће по што се то обично мисли, може начин живота младежи, која иначе под повољним спољним погодбама расте, да рђаво утиче на тјелесни развој. Прије свега морамо споменути утицај школе, сједње у рђаво провјетреним учионицама и једнострано душевно образовање, које не дозвољава довољно тјелесног кретања на чистом ваздуху. Код варошке дјеце има једна врло важна погодба која шкољиво утиче, а то је дјеца, заједно са одрасима дуго сједе у вече. Довољно неиспавана ујутру морају да ране у школу, која је неки пут врло далеко од стана. Ми сматрамо да је спавање код дјеце и младих људи бар исто толико потребно као и добра храна. Истина, у новије доба почела је младеж да се бави разним спортовима, али не треба заборавити да и најбоља ствар, кад се рђаво примјени, постаје зло.

Поменућемо још, да код јаке малокрвности кожа увијек изгледа као мало надувена. Ушљед тога и ушљед извјесне слабости срца, а нарочито код особа које морају да много стоје, појављују се доста често оток око чланака на ноzi. Ток отока нестане, чим се крв поправи те према томе ово стање не треба сматрати као опасно. Што је кожа бљидења, тим је и мокраћа више водена. И јуч није онако

јаке жуто-зелене боје као год здравог човјека, зато су изметци код малокрвних необично отворене боје.

Како тијело не може довољно да прегради храну, то су развијају разнолики поремећаји у варењу. Не само да такви болесници не осјећају глад, већ им се и апетит изгуби. А бива да овако стање наизмјенце долази послје велике прождрљивости. Кретања цријева бивају све слабија, ушљед чега наступа затвор и велико надимање у трбуху.

Прије но што се развије ово стање, јавља се код болесника неко поремећање апетита, тако да показују неки неодољиви прохтењ за извјесним материјама, које донекле могу да замјене извјесна хранива или само хемијским или механичким путем драже желудац на боље искоришћавање хране. Такви болесници имају нарочити прохтењ за сланим и киселим јелима, чиме природа наговјештава којим правцем у лијечењу ваља ударити. Али исто тако не ваља попустити болесном нагону за којекаким несварљивим стварима, које само драже желудац а тијелу не служе као храна. Исто тако не ваља дозволити јаке зачине, за којима такви болесници често веома нагну. А добро је давати у таквим приликама чешће сува хљеба, који надражује лучење пљувачке и желудачног сока, умочена у сџ, мало осушена воћа и неке горчине (линцуре) као и друге лијекове које љекар проише. А прије свега ваља веома смањити количину меса и бјеланчевине у јелу, јер се они слабо могу у таквом стању да сваре. Ако болесник уопште не осјећа глад онда га ваља хранити са оризом, кашом од кртоле, прженим хљебом, воћем, сиром и млијеком.

Из свега овога што смо казали о малокрвности, видјеће читаоц, да баш код ове, тако обичне, болести сама суштина и тежина обољења тек се онда може одредити, када се добро познаје човјечије тијело и његове потребе. Према томе је и лијечење, које обичном оку тако лако изгледа, необично тешко, јер оно зависи од узрока болести, од начина живота болесника и разних предрасуда, којих баш о овом питању има у врло великом броју. Отуда се може разумјети, зашто баш против бљидила и малокрвности има тако много препоручених лијекова. Многи од њих доста помажу зато, што има разних врсти и степености ове болести, као и многоструких узрока. Али оно што у једном случају помаже, може у другом бити од осјетне штете, јер се никад не лијечи болест већ се лијечи човјек. У многим случајевима опет није никакво лијечење потребно, већ је довољно да се уклоне извјесни шкодљиви утицаји и да се живи разумним животом. Има случајева, гдје су баш она средства која некад осудно помажу, као кретање, ладноћа, чист ваздух и снажна храна, правце штетна.

Прије свега не треба заборавити да се малокрвност не може брзим и јаком средствима за кратко вријеме излјечити. За то треба често врло много времена и јаког стрпљења. Такви болесници морају се брижљиво његовати као и грозничаве особе т. ј. у кревету.

Према свему овоме види се, да је само љекар у стању болест оцијенити и предузети правилно лијечење, које је често у сваком случају друкчије.

„Нар. Здравље“.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

† Генерал Володимиров. У прошлу суботу умро је у Гачини познати словенофил и један од најодушевљенијих пријатеља свих Југословена, генерал Владимир Михајловић Володимиров.

Покојник се родио у Кијеву 1839. год. од угледне малоруске породице, гдје је и науке свршио. У својој 30. години је постао виши официр, а у 50. години професор на царској војничкој и правној академији у Петрограду, на којој је дјеловао кроз пуних 20 година, одгојивши толико српских, бугарских и руских официра.

Одликовао се као стручни писац правних дјела, те је приликом свога пензионисања 1899. године одликован многим одликовањима.

Кроз цијели свој живот био је Володимиров присташа напредних идеја. За вријеме великих рефорама Александра II био је тако одушевљени присташа западних идеја, да се је често пута ради тога сукобио са словенофилима.

Пошљедњих година одушевљавао се за новословенски покрет, а прошле године на свом путу по словенским земљама пропутовао је и Црну Гору.

† Петар Убавкић. 27. пр. м. преминуо је у Биограду Петар Убавкић, познати вајар. Смрт овог вриједног српског умјетника и необично честитог човјека жалиће цијело Српство.

Убавкић је рођен 19. септембра 1850. године у Биограду, гдје му је отац, Коста Стојановић-Убавкић, водио шпе-

кулативну радњу. Ту је он основну школу и три разреда гимназије, а за тим је отишао у Минхен, гдје је свршио као државни питомак свршио најприје нижу умјетничку школу, па Академију умјетности. Послије тога учио је и у Риму у институту лијепих вјештина.

За свој умјетнички рад Убавкић је одликован орденом Св. Саве IV. степена, и изабран за дописног члана српске Академије Наука. Осим тога за вријеме бављења у Риму, награђен је двапут умјетничким медаљама, а на париској изложби од 1889. године одликован је такође умјетничком медаљом.

Све вријеме свога службовања Убавкић је провео у Биограду по гимназијама и реалци, гдје је предавао лијепе вјештине. Нека му је лака земља!

Српски језик као свесловенски. Први бугарски министар просвјете и познати словенски научник д-р Константин Јиречек поводом свесловенског конгреса у Софији дотакао се поново у уводном чланку једног прашког листа питања о прихватању свесловенског језика, као посредничког говора међу свима Словенима у опште. На основу својих испитивања дошао је др. Јиречек до увјерења, да би за то најгоднији био српски језик, и то онакав, како се говори у Херцеговини и Босни Которској. Јиречек загријава Чехе за херцеговачко нарјечје српскога језика, за посреднички говор између 150 милиона Словена за то, што је српски језик богат у корјенима и подесан за распрострањавање, у колико му је ортографија лака и једноставна.

Мариновићева награда. Српска Академија Наука у Биограду расписала је награду од 960 динара у злату из задужбине Николе Ј. Мариновића. Поред умјетничке обраде самога предмета, свако дјело (роман, драма, приповијетка и т. д.), поднесено за ову награду, мора се одликовати и својом моралном или патриотском тенденцијом. Ову награду могу добити и дјела у рукопису и штампаним састави, који су изашли за пошљедње двије године до рока ове награде, ако већ једном нијесу ниједне награђивани. Дјела за награду подноси се Академији Наука до 1. маја 1911. године. Награђени су списи својина писаца и на свима штампаним примјерцима мора се означити, да су награђени из задужбине Николе Ј. Мариновића; а ако је награђени спис већ штампан, то се мора учинити на другом издању.

Диктафон. И опет један нов проналазак: диктафон и диктафонисти. Стручњацима је пошло за руком, да од фонографа учине савршеног механичког стенографа, који вјерно прима сваку ријеч, што му се диктира, а онда опет сам казује писарима у перо. Тим ће постати стенографисање непотребно. Људска снага, која се је до сад трошила у стенографисање, биће слободна, па ће моћи од сада двоструко више свршити. Из стенографиста постаће диктафонист. И онај, који казује у перо, уштеђује вријеме, јер не зависи више од вјештине стенографове. Ни болест, ни паузе неће задржавати диктафон да прима диктате!

Војвођански број „Босанске Виле“ Изашао је 9., 10. и 11. број „Босанске Виле“ заједно, у коме су претежно производи војвођанских књижевника. Уводни чланак: „Данашња српска књижевност у Војводини“ написао је са пуно темперамента и ширег социјалног сватања литературе проф. Васа Стајић. Особити чар ове броју даје један до сад нештампане пријевод покојнога Змајева из мекх Хамерлингних стихова. Са пјесмама су заступљени Милета Јакшић, Стево Бешевић-Петров, Вељко Петровић, Нестор Јучни, Лазар Лукић и Сл. Дикић. Лијепа је прича Милана Будисављевића, који се послје дужег љутања сада јавио са причом „За ноћног јуриша“, која свједочи о новим странама и свјезини његова талента. Милан Савић даје одломак из драме „Краљева Љубав“, која игра за ренесанс угарског краља Матије. Др. Лаза Поповић пише друштвени роман, чији фрагмент „Излет“ наслукује једну оригиналну књижевну принову од веће концепције. Пријатна је и Косанићева прича „Капелан Витас“ са својом руском интимном топлином, а Милан Георгијевић се у алегорији „Прича о једном дрвету“ приказује као писац профинених чула и идеја. Одломци из „Успомена“ др. Л. Станојевића добро долазе за познавање прилика у Војводини. Чланак др. Јов. Максимовића „о Гогољу-Пјеснику људске нискости“ има књижевну вриједност. Од актуелне је вриједности чланак др. Славка Шећерова; „Народно и културно јединство и народна просвјета“. Занимљив је и чланак Радослава Грујића: „Поданичке дужности словенских кметова у XVIII. вијеку“. Иза тога долази још већи број чланака, приказа, биљежака и народних пјесама и прича.

Македонија и Македонци. Опис земље и народа. Написао Иван Иванић.

У Новом Саду, у издању књижевне учитељског друштва „Натошевић“ изашла је у јуну ове год. ова велика моногра-

фија Македоније. То је друга књига, али потпуно засебна цјелина (прва књига изашла је 1906. год. у Биограду). Награђена је са 2000 динара. Цијена књизи 6 круна.

У овој књизи има 70 слика, једна карта и више нога, износи 38 штапаних табак великог формата (608 страна) на финој артији. Садржина књиге су ови одјелци: Шта је Македонија? (географија, картографија, границе, хидрографија и статистика) — Јесу ли по историји македонски Словени Срби или Бугари? — О историјском праву на Македонију. — Обичаји македонских Словена. — О њиховом језику и њесмама. — Српска традиција у народним пјесмама и причама. О народности македонских Словена. — О имену Грк и Бугарин у Македонији. — Како је унесено бугарско име у Македонију? — Бугарски црквени покрет. — Унија и протестанти. — Стварање Егзархата. Бугарска пропаганда од 1872—1900. — Грци и њихова пропаганда. — Из прошлости српске цркве у Турској (12.—19. вијек). — Румуни у Македонији и Епиру. — Српство, српске школе и црква у Македонији и Старој Србији. — Македонско питање (комитети, устанак, реформе, приједлози о аутономији). — Привреда, трговина и саобраћај. — Додатак (списак погинулих Срба од Бугара 1897—1909. г.).

„Дјечја психологија“. Чувено Хемпихово дјело. „Дјечја психологија“ преведена је и на српски и ускоро ће се дати у штампу. Дјело ће изићи три штампана табак на финој хартији у елегантној техничкој изради. Ко хоће да сазна еволуцију психичких елемената код своје дјеце, тај неминовно треба да набави и прочита ово дјело. Но како ће се исто штампати у ограничену броју примјерака, то преводилац позива да се сваки, који хоће ово дјело да набави, претходно јави дописником на адресу преводитељу Радиши М. Стефановићу, учитељу Градиште — Србија.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Част ми је јавити поштованим читаоцима, да сам дао у штампу свој епски спјев (епоејеу)

ХЕРОИДА

која у 13.500 уметничких стихова кроз XXVII пјевана износи чудесне слике у свима нијансама наше славне прошлости, као и слободу Црне Горе кроз све фазе од Косова до новијега доба (књига I).

Епопеја је посвећена Њ. Кр. В. Господару Николи I. Који је наставио, срећно завршио и окупио славна, херојска дјела своје јуначке земље (предмет II књиге моје Хероиде). Епопеја ће изаћи с Господаревим ликом на челу.

Књига I епопеје заузима 30 штампаних табак велике осмине, а цијена јој је само 2 перпера и 50 пара.

Због великих, државних, штампарских радова у овим приликама и опширности своје, спјев неће моћи изаћи до августа, као што сам раније мислио, већ почетком септембра текуће године а можда и раније.

Издавак је спјеву осигуран, пошто је државно издање.

Молим своје пријатеље и љубитеље српске књижевности, да би се извољели заузети око прикупљања претплата, те да ми што прије врате упућене спискове претплатника са новцем, а уз захвалност добиће сваки дар у књигама према количини купуњања.

Претплата се може слати непосредно или преко пошта, а може се уручити и мени на Цетињу.

Молим све српске и хрватске листове, књижевне и политичке, да овај мој позив у цјелини оштампају.

Цетиње, 12. јула 1910 г.

Радомир Кривокапић—Орлински.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Прославни одбори. У Црмници изабрани су ови племенски одбори за прославу педесетогодишњице владања Њ. Кр. В. Књаза Господара:

1) *Кајетанија Горњо-Црмничка*:

а) *У ојштини Доњо-Бречкој*: председник, поп Илија Јовановић, потпредседник, Рако Т. Гојнић, благајник, Марко И. Јовановић, секретар, Мићо М. Јовановић, писар Рако Ђ. Копитовић.

Чланови: Ђуро И. Копитовић, Лазо Н. Гојнић, Ђуро С. Гојнић, Машо Б. Јовановић, Јово М. Леверда.

б) *У ојштини Ораховској*: председник, оф. Ф. Барјановић, потпредседник, Јово Бокан, секретар, Шако К. Барјановић, благајник Андрија Б. Радоман, писар Иво Машановић.

Чланови: Спасо Ј. Јоветић, Васо Ј. Дабовић.

в) *У ојштини Горњо-Бречкој*: председник, поп Ј. Поповић, потпредседник, Крсто Б. Бошковић, благајник Блажо Ј. Роловић, секретар, Томо С. Алексић, писар Митар Л. Поповић.

Чланови: Иво В. Марковић, Лука М. Бошковић, Перо С. Поповић, Машан П.

Поповић, Ђуро С. Иличковић, Митар Л. Роловић, Перо К. Николајевић, Нико М. Роловић и Ристо В. Марковић.

г) *У ојштини Комарској*: председник, Ристо С. Вујовић, потпредседник, Ристо М. Вукославчевић, благајник, Саво Л. Вујовић, секретар, Мато М. Лекић, писар, Јоко М. Милетић.

Чланови: кап. Мило Вујовић, поп Митар Вујовић, потпор. Лука И. Вујовић, оф. Видо Вујовић, Љубо М. Вујовић, Филип П. Вујовић, учитељ Василије Госпели, оф. Томаш Зец, Филип М. Вујовић, Машан И. Вујовић, Милош Т. Вујовић, Иво М. Лекић, Саво Т. Печурница, Никола М. Лекић, поп Перо Перовић, Јошо Б. Перовић, Лука Ј. Машановић, Перо Н. Вукославчевић, Мило М. Вукославчевић, поп Петар Машановић.

д) *У ојштини Утршкој*: председник, поп Н. Чаловић, потпредседник, поп П. Хајдуковић, секретар, кап. С. Вукмановић, писар, учитељ М. Манојловић, благајник Крсто В. Јоветић.

Чланови: оф. Ђуран Хајдуковић, потп. Ђуран Вукмановић, оф. Саво Хајдуковић, барј. Марко Вукмановић, Радо И. Вукмановић, Васо Страхиња, Перо Вукмановић, Видо Јоветић, Лазар Вукмановић, Савић Вукмановић, Лука Страхиња, Перо Страхиња, Зеко Вукмановић, Митар Мијач.

е) *У ојштини Оточишкој*: председник, Никола Сјепчевић, потпредседник Саво Вујачић, секретар, Крсто М. Петановић, писар, Јоко Томовић, благајник, Симон Вукановић.

Чланови: Томо Јањевић, Никола Ст. Сјепчевић, Андрија Вукановић, Васо Љутица, Илија Сјепчевић, Стеван Јањевић, Јован Грабовица, Марко В. Вујачић, Бошко Љутица, Симон Вујачић, Марко Љутица, Лука Сјепчевић, Ђуро Машанов Томовић.

ж) *У ојштини Томишкој*: председник, Стеван Ђоновић, потпредседник, Марко Ђоновић, секретар, Томо Ђоновић, писар Шпиро Ђоновић, благајник, Илија Ракић.

Чланови: Јошо Ђоновић, Јоко Маровић, Ђуро М. Љешевић, Лука И. Маровић, Саво Ђоновић.

з) *У ојштини Дујишкој*: председник, оф. Нико Ђуровић, потпредседник Миращ Улићевић, благајник, Блажо Л. Ђуровић, секретар, Перо Црнчевић, писар Нико Петровић.

Чланови: ком. М. Ђуровић, барј. Илија Ђуровић, потпор. Миња Ђуровић, оф. Н. Ђуровић, оф. Л. Пурлија, учитељ Ј. Иличковић, Васо Ђуровић.

2) *У кајетанији Крајинској*: председник, кап. Адем Оџић, потпредседник, Браим Б. Лековић, секретар, Душан Л. Пламенац, благајник, Душан Лекић.

Чланови: оф. Незир А. Оџић, оф. Село Бардић, оца Мола велика Рамушић, оца Селман Вуковић, оца Шаћир Ђоновић, оца Цуфо А. Чејовић, Тајир У. Рунић, Тајир М. Каџић, Селим М. Блаџић, Бајрам А. Бардић, Буто П. Драговић, Суло А. Перазић, Цано У. Усић.

3) *У кајетанији Шестанско-Селачкој*: председник, Блажо Лекић, потпредседник, Луца Марђоновић, секретар, Новица Ивовић, благајник, Нико Јововић.

Чланови: Саво Вучевић, Машо Поповић, Лабуд Поповић, Ристо Дабановић, Перо Дабановић, Јоко Дабановић, кап. Н. Лекић, поп Нико Лекић, поручик Мирол Лекић, поруч. Петар Лекић, оф. Машо Лекић, Лазо Лекић, Јоко Лекић, Нико М. Пајовић, Митар Пекић, Јоко Јововић, Томо Марковић, Марко Вучерак, оф. Ристо Марковић, пор. Марко Крњичанин, Мићо К. Пекић, Мићо И. Стојовић, Туро Ђонковић, Петар М. Пекић, поп П. Пекић, Мирко Половић, Нуша Пеџић, Ђон Чоба Половић, Јоко А. Николић, Нико Ђ. Премовић, Зеко Малевећ, Кола Вучић, Палчека Ђоновић, Цмаил Алибашић, Асан С. Другић, оф. Кола Јупковић, Осман Колар, Цано Мустафовић, Моло Т. Оџа, Ристо Кркелић, Св. Луићи Карола, Маца Маркстијевић, Маца Маркстијевић, Маца С. Дабовић.

4) *У ојштини Варској*: председник, барј. Петар Ђоновић, потпредседник, Иво Јивановић, благајник, Јошо С. Улићевић, секретар, Крсто Л. Пламенац.

Чланови: Лабуд Јовановић, Крсто Белевић, Ристо Станић, Јошо Почек, Јошо Стојановић, Ђуро Челебић, Перо Влаховић, Јевто Љумовић, Ђуро Вујовић, Перо Павишић, Нико Новаковић, Цафо Прашљивић, Јако Деда, Димитрија Грк.

5) *У кајетанији Доњо-Црмничкој*:

а) *У ојштини Бољевићској*: председник, Томо Ђ. Пламенац, потпредседник, оф. Нико Вулековић, благајник, поп Марко Пламенац, секретар, пор. Мило Петрановић.

б) *У ојштини Глухо-долској*: председник Петар Ђ. Вуксановић, потпредседник, потпор. Илија Гвозденовић, благајник Нико Масуничкић, секретар, Мато Кнежевић.

в) *У ојштини Лимској*: председник, поп Ђуро Кисић, потпредседник, Саво Бошковић, благајник оф. Мирко Кисић, секретар, Митар Шпадијер.

г) *У ојштини Сотонишкој*: председник, оф. Андрија Станковић, потпредседник, оф. Филип Вукосавовић, секретар, Милан Вукосавовић, благајник, Перо Т. Митровић.

д) *У ојштини Буковичкој*: председник, барј. Ристо Лекић, потпредседник, Ђуро Бокан, секретар, Илија Ђурић, благајник, Лука Раичевић.

Чланови: Нико Лекић, Петар Бокан, Томо Л. Бокан, Мило Рајковић, Илија Живковић, Лука Томашевић.

е) *У ојштини Годинској*: председник, Мило Л. Лековић, потпредседник, Туро Никач, секретар Лазо Лековић, благајник, Ђуро Перазивић.

— *И Чевско-Бјеличка кајетанија* изабрала је прославни одбор, у који су ушла ова лица: председник, Крсто П. Вукотић; дјеловођа, Ђуро Л. Милић; чланови: Јован П. Драшковић, Бошко М. Вујовић, поп Крсто Ђурић, Саво М. Ђукановић, Илија С. Ивановић, Гојко М. Митровић, Марко Р. Абрамовић, Радоица Ђ. Вујовић, Милован Р. Јовановић и Пејо Ј. Ђетковић.

Одлични гости. На повратку из Софије са свесловенског конгреса допutoвали су на Цетиње г. *Јосиф Холечек*, председник свесловенског новинарског савеза и уредник прашких „Народни Листи“ и г. *Комаров*, уредник петроградског „Свјета“, и имали су част бити примљени од Њ. Кр. В. Књаза Господара у аудијенцију.

Г. Холечек, који је учествовао у пошљедњем црногорско-турском рату, а затим се опет у Црну Гору враћао и добро ју познавао, употријебио је и ову прилику те је пропутавао до Никшића и Острога, а г. Комаров чинио је излет на Ловћен. Јуче се је г. Холечек врадио са свога пута по унутрашњости, и по доласку имао је част бити примљен и од Њ. Кр. В. Књаза Нашљедника у аудијенцију. Председник Министар. Савјета г. д-р Л. Томановић давао је синоћ у част његову као свом старом познанику и уваженом пријатељу Црне Горе, вечеру и „Гранд Хотел-у“, на којој су били наши министри и неки држ. великодостојници. Јутрос је г. Холечек отпутовао с Цетиња.

Наше позориште. Као што смо раније јавили, подузело је наше позориште турнеју кроз унутрашњост Црне Горе. Вршећи свој просвјетни задатак, позориште није ограничило свој рад само на пријестоницу, већ је кренуло да с неколико одабраних комада упозна и наше веће вароши — Никшић и Подгорицу. У томе свом настојању оно је вршило дужност просвјетног расадника, а што је његов први пут у унутрашњост постигао један без сваке сумње очит и изразит успјех, има се приписати заносу и здравом схватању нашега народа у унутрашњости, који је прикладан за сваки општи и народни рад, и који је способан за свједочити љубав и интерес за напредак у просвјетном дјеловању. Морамо овдје с похвалом истаћи, да је Никшић на глас о доласку Књ. Црногор. Народнoг Позоришта гарантовао за то гостовање позоришту суму од 2200 перпера, те да је у свему с највећом припавношћу и љубављу потпомогао ову нашу једину просвјетну установу у њеном значајном раду.

Свој боравак у Никшићу завршио позориште сјутрашњом представом, а у уторак отпочиње своје дјеловање у Подгорици, имајући у програму четири представе.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград, 12. јула. Листови јављају, да ће турско изасланство које ће поћи на Цетиње приликом прославе Књаза Николе, предводити бивши велики везир Хилми-паша.

Биоград, 13. јула. „Самоуправа“ јавља, да краљ Петар због слабог здравља не може присуствовати свечаностима на Цетињу, али да ће га заступати престолонашљедник краљевић Александар. „Самоуправа“ додаје, да између Србије и Црне Горе постоје најбољи односи и да нема мјеста неповољном тумачењу недоласка краљева, јер је томе једини узрок слабо стање његовог здравља.

Маријенбад, 14. јула. Њемачки државни секретар Кидерлен стигао је овамо у посјету грофу Еренталу, и с њим је дуже времена вијећао.

Биоград, 15. јула. Записник о трговинском уговору између Аустро-Угарске и Србије потписан је јуче.

Маријенбад, 16. јула. Кидерлен провео је и јучерашњи дан са гро-

фом Еренталом, а синоћ се повратио у Берлин.

Одеса, 16. јула. Од јуче се појавила и овдје колера.

Цариград, 16. јула. На посредовање министра унутрашњих дјела царински носачи обвезали су се, да ће престати са бојкотом против Грчке.

Беч, 16. јуна. Краљ бугарски стигао је овамо из Кобурга.

Биоград, 16. јула. Пуковници Влајић и Рашић, који су били стављени у притвор због примања рђаве муниције, ослобођени су пресудом Великог Војног Суда и одмах пуштени на слободу.

Списак странаца приспјелих на Цетиње

од 8. до 15. јула 1910. год.

Гранд Хотел: В. Берстл, директор из Билефелда; Х. Амбросић, турист из Беча; М. Пошка, трг. из Мостара; М. Сабер, фотограф из Постојне; Ф. Јуванер с породицом, прив. из Постојне; Г. Пикел, трг. из Постојне; А. Авсер, судија из Постојне; Ф. Гаспари, чин. из Постојне; М. Адамец, путник из Прага; К. Росмановен, инж. из Лајпцига; А. Розенштајн са супругом, трг. из Трста; М. Вагмилер са супругом, директор из Минхена; А. Кибена, учитељ из Прага; Ј. Климер, учитељ из Прага; Д. Клико са супругом, трг. из Париза; В. Зелени, инж. из Пољске; Б. Саврда, адвокат из Моравске; Ј. Гомчек чин. из Прага; Г. Комаров, прив. из Петрограда; А. Хаџија са супругом, адв. из Грубишног поља; Др. Е. Рајн, лекар из Грубишног поља; О. Шулиц, са супругом прив. из Нирнберга; Н. Валентин, чин. из Фијуме; Ј. Медни, путник из Будве; П. Пигаси, трг. из Фијуме; Р. Костлер, чин. из Черновица; Др. Д. Ванер са супругом, лекар из Диселдорфа; Е. Мајнер, адвокат из Прага; П. Шајнер, ђак из Прага; К. Дворжак, прив. из Котора; Е. Кзек, прив. из Котора; Др. К. Рудолф, лекар из Велса; Е. Рудолф, прив. из Велса; др. Б. Волф, судија из Елберфелда; Р. Левенштајн, инж. из Беча; К. Келер, са супругом, судија из Елберфелда; С. Тонели са супругом инж. из Милана; А. Вараскини, турист из Бара; Х. Мутер, судија из Чешке; К. Константино, са кћером из Гориције; А. Дебан, чин. из Задра; Ф. Шенвалд, путник из Трста; М. Шегвић, инж. из Сплета; Ј. Ковачевић, путник из Трста; П. Сикмајсер, проф. из Беча; Х. Најбауер, чин. из Беча; М. Димитријевић, инж. из Берлина; А. Рабенсафт, адвокат из Беча; Л. Францоз, посједник из Тарнопола; Ф. Височил, прив. из Смихова; контеса Колон, прив. из Париза.

Хотел Рајнвајн: Ф. Швабергер, проф. из Аугсбурга; Л. Шмитбергер, проф. из Аугсбурга; Др. Н. Брем, учитељ из Дрездена; Ј. Неверак, уч. из Дрездена; Е. Херберт, проф. из Прага; А. Климес, проф. из Прага; А. Љубана; проф. из Прага; Ј. Томичек, проф. из Прага; А. Рудик, проф. из Прага; Г. Ервин, прив. из Маријенберга; Ф. Герхард, прив. из Маријенберга; В. Валтер, прив. из Маријенберга; Ф. Сингер, прив. из Маријенберга; П. Баризак, чин. из Прага; Ј. Перуга, чин. из Прага; А. Лакони, прив. из Прага; Ј. Античек, прив. из Прага; П. Вучетић, прив. из Котора; Д. Пизел, учитељ из Дрездена; Ф. Вуразил, чин. из Дрездена; М. Винтер, чин. из Дрездена; Ј. Стразер, прив. из Трста. Ј. Дернер, трг. из Трста; А. Шелер, трг. из Трста; А. Фебелик, прив. из Трста.

СТЈЕЧАЈ

Књ. Министарству Просвјете и Црквених Послова потребно је за идућу школску годину осам новијех наставника:

За Велику Државну Гимназију на Цетињу потребна су четири наставника и то: Два за срп. језик и класичну филологију; Један за математику и физику; и Један за историју и географију.

За подгоричку Гимназију потребна су два наставника и то:

Један за српски и њемачки језик и један за историју и географију.

За Богословско учитељску школу на Цетињу потребна су два наставника и то: Један за богословске предмете и црквено пјевање и

Један за педагогику и философију.

Кандидати који се желе јавити на овај стјечај, дужни су Министарству поднијети пријаве и документа о својој спреми најдаље до 5. августа т. г. Уз пријаву дужни су означити, колико траже годишње плате. Од кандидата се тражи да су свршили најмање дипломски испит, а они који су положили проф. испит и већ служили као наставници имаће првијенство над осталима.

П. Бр. 1207. Из Канцеларије Министарства Просвјете и Црквених Послова. 8. маја 1910. године. на Цетињу. 7,10

ПОЗИВ

На молбу, Јоване супруге, Михаила Бањова Катнића из Велестова — осутног из домовине — а кћере Сава Борозана из Бокова, позива се речени Михаило, да дође у Црну Гору и прими Јовану на заједнички брачни живот, или пошаље истој новац за путне и подвозне трошкове, како би могла код њега поћи. У противном случају, дужан је Катнић предстати овој Консistorији најдаље до 1. октобра ов. год., или Консistorију обзнанити, о свом садашњем боравишту, са изјавом, како мисли о својој супрузи.

Не одазове ли се поменути Катнић, по њиховом брачном спору, донијеће се коначна пресуда и у његовом осутству.

Број 1533.—А.—1907.—16. Из Консistorије Цетињске, 29. маја 1910. год., Цетиње. 3,3

ОГЛАС

Посланство Краљевине Србије својим актом № 167 од 10. т. м. саопштава, да од сада увјерења, о сиромаштини и имовном стању ученика из Црне Горе, могу имати важности само ако су овјерена од стране Краљевског Посланства на Цетињу, — што се ставља заинтересованим на знање и управљање.

№ 1373. Из Канцеларије Књ. Министарства Иностраних Дјела, 18. јуна 1910. на Цетињу. 4,6

СУДСКИ ПОЗИВ

Војин Петров Рајковић из Подгорице, родом из Рогана, који је ноћу између 15—16 јуна тек. год. побјегао из истражног затвора, а као стављени под суд за злочин убиства Сава Мићковића с Новог Села, — позива се да на дан 1. октобра тек. год. у 8 сати прије подне предстане у овој Суд ради главног претреса по истом дјелу; иначе претрес ће се одржати и пресуда изрећи без његова присуства сходно § 294. закона о поступку суда у кривич. дјелима.

Број 731—V—1910—3.
У Подгорици, 23. јуна 1910. г.
— Књ. Обласни Суд —
предсједник
3,3 С. ДРАГОВИЋ.

ПОЗИВ

којим се позива Јово Тошић из Жабљака (у Језерима), који је прије 6 година отишао у Турску, да у року од два (2) мјесеца, рачунајући од првог овог позива у „Гласу Црногорца“ лично предстане овој Консistorији ради коначног ријешења бракоразводног спора са његовом супругом Милицом, кћером Милутина Кулића. Не пријави ли се речени Тошић у одређено му овим позивом вријеме, ради реда постави ће му се бранитељ, који ће га у овом спору заступати, на основу чега ће се и у његовом осутству коначно ријешење ријешити.

Број 766.—А.—1908.—22. Из канцеларије Консistorије Никшићске, 3. јуна 1910. год. Никшић. 3,3

СТЈЕЧАЈ

Ријешењем Књ. Великог Суда од 8. текућег мјесеца, број 1292.—IV.—1910.—517., отворено је стетиште над презадуженом трговачком радњом Марије Лукине Краљевић с Тријеке, што се овим ставља до знања свијема оним, којих се ово тиче, а уједно позивају сви повјеритељи презадужене да своја потраживања до закључно 15. септембра ове године пријаве потписаном суду у колико то до сада нијесу учинили. Потраживања имају бити поткријепљена пуноважним испрамама. Послије горњег рока неће се уважити ничије тражење.

Ставља се у дужност дужницима речене презадужене радње, да оно што јој дугују — с обзиром на наређена чл. 207. у вези с чл. 237. закона о поступку судском у грађанским парницама — не смију исплаћивати Марији Краљевић нити којем члану њене задруге, већ искључиво Општинском Суду на Риједи, а њему исплату дужног имају учинити неодложно.

Број 2887.—IV.—1910.—362.
Цетиње, 12. јуна 1910. год.
Књ. Обласни Суд,
Предсједник
САВО П. ВУЛЕТИЋ.
P. 148. бр. 444. 3,3

Службени огласи

ОГЛАС

На основу ријешења Књ. Обласног суда у Бару од 1. маја 1910. г. бр. 1091.—IV.—1909.—235. износи се на јавну продају доље именована непокретност Марка Николина Јоветића из Орахова. Прочијењена перпера 6057.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда у Брчели.
За продају се одређују три рока: 15. јула 1910. године; други 15. августа 1910. г., трећи 15. децембра 1910. год.

На први рок неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, на други хоће и ниже али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки лицентант дужан је положити јемство 10% од процијењене вриједности непокретности. Позивају се сви они те имају на непокретност какво реално право, као и сви они који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:
1) кућу горњу у Миковиће са припадајућим обором, раздјелом по између Крцуна Николина и Спасоја Јокова Јоветића. Прочијењена перпера 450.

2) доња кућа једнокатница са обором, до раздјела Крцуна Николина и Ива Перова Јоветића. Прочијењена перпера 1000.

3) земљу и гору у Малу Зграду $\frac{3}{4}$ ораће земље, налази се како земља, тако и гора по између Марка Илија Вукосавића, Стане Андрије Михаљевића, Ђура Маркова Војводића, Крцуна Николина Јоветића, до пута и бистијерне. Прочијењена перпера 1000.

4) у Мали Хумац $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{16}$ винограда и $\frac{1}{8}$ косачице са орајком, налази се по између Крцуна Николина, Ива Перова Јоветића, Шака Костина Барјамовића и Васа Маркишина Станковића. Прочијењена перпера 500.

5) кућа једнокатница са обором у Миловиће са Крцуном неподјељена, простора 5 лаката, као и један лизичак горе више Цаневе рупе са Крцуном неподјељен; кућа се налази до куће Ива Савова Лекића и до колског пута који иде од Вира, Риједи; Даље у истом мјесту три комуна горе: у Чопијељу, у Зелену гору и у Липрош неподјељена уједињена са Икачом Марковом Миловића, Томом Петровим Бољаном и Машаном Голубовим Боканом. Прочијењена перпера 250.

6) у Шушњату главицу више башче лаз горе налази се по између Ива Никова Петрановића, Крцуна Николина и Ива Перова Јоветића и до пута. Прочијењено перпера 650.

7) на Овсине земље $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ ораће, налази се по између Лабуда Маркова Јовановића, Крцуна Николина Јоветића, Ника Јовова Добровића и до пута. Прочијењена перпера 200.

8) виноград више Новина $\frac{1}{4}$ са орајком горе налази се по између Ива Перова и Спасоја Јокова Јоветића. Прочијењено перпера 300.

9) у Новине земље 1 рало ораће и гора више исте, налази се по између Ива Перова и Спасоја Јокова Јоветића до Марка Илија Вукосавића, површином до Тома Ђурова Пламенца. Прочијењена перпера 1200.

10) лаз у Горелине, који се налази по између Крцуна Николина и Спасоја Јокова Јоветића, до Ива Петрова Пламенца и до Филипа Милова Бранковића. Прочијењено перпера 15.

11) Лизичак, исто у Горелине, који се налази по између: Крцуна Николина, Спасоја Јокова Јоветића, до Јова Бокана и Филипа Милова Бранковића. Прочијењено перпера 30.

12) лаз горе за Крш, који се налази по између Ива Петрова Пламенца, до пута и комуна Ораховског. Прочијењено перпера 30.

13) дионица у Калуђерац, која се налази по између Ива Перова, Крцуна Николина и Спасоја Јокова Јоветића. Прочијењена перпера 12.

14) дионица у Лице, која се налази по између Крцуна Николина, Спасоја Јокова и Ива Перова Јоветића и до Јова Бокана. Прочијењена перпера 100.

15) у Замошће 1 рало и $\frac{2}{4}$ ораће земље под водом, која се налази по између: Ива Илија Дабовића, Крцуна Николина Јоветића, попа Пера Лековића и Сава Илија Забешанина. Прочијењена перпера 300.

16) у Луг $\frac{2}{4}$ ливаде косачице под водом, која се налази по између: Рада Маркова и Ива Вукосавића Марковића, Крцуна Николина и Ива Перова Јоветића. Прочијењена перпера 20.

Број 635.—115.—1909.
Брчели, 8. јула 1910. г.
Горњо-Црмнички Капет. Суд
кап. Милош Вукмановић.
P. 599. бр. 475. 1,1

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности доктора Милована Марушића из Дабовића, извршиће се на дан 25. октобра 1910. у канцеларији потписатог Суда.

Виђи оглас у прилогу 22. броја „Гласа Црногорца“ из 1910. године.
Број 470. 321—1908.

Боронина, 1. јула 1910. год.
Капетански Суд
кап. Марко П. Радошевић.
P. 456. бр. 315. 1,1

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Пера Н. Вукотића из Никшића, извршиће се на дан 8. новембра т. г. у канцеларији потписатог суда.
Виђи оглас у 22. броју „Гласа Црногорца“.
Број 637.—484.—1910.
Никшић, 9. јула 1910. г.

Општински Суд,
деж. судија
кап. Н. Вујачић.
P. 45. бр. 479. 1,1

ОГЛАС

Управа општине Вароши Данилова-града, продаваће у Неђељу 1-ви Августа тек. год. јавним инквентом, а из слободне руке своју налазећу се Земљу:

а) косачице 5 рала, $\frac{2}{4}$, 136 квадратних метара; и луга (горе) 2 рала, $\frac{1}{4}$ и 124 квадратна метра, налазеће се у Косови-лугу, у близини такозвано „Код Крушке“ и

б) косачице 2 рала $\frac{2}{4}$, $\frac{1}{16}$ и 61 квадратни метар, у Веље-поље у близини Данилова-града.

Лицитација ће се одржати поменутог дана у канцеларији општинске Управе од 9 до 12 пред и 3 до 5 сати после подне, и земља уступити понудиоцима највећих цијена, наравно ако понуде буду за Управу повољне.

Овим се позивају купци — нарочито они који законом имају прече право купње, да се реченог дана пријаве у Управу ради натјечања, ће ће им се објаснити и опис горњих непокретности.
Број 791.—140.—1910.
Данилов-Град, 13. јула 1910.

Управа Вар. Оп. Дан.-Града
Предсједник,
кап. Т. Ђуровић.
P. 150. бр. 483. 1,2

Приватни огласи

Објава

Царска Отоманска Легација јавља свима турским подајницима, који се налазе у Црној Гори, да се обрати канцеларији овог Посланства или Консулатима у Подгорици и Улцињу, у року од (15) петнајест дана, рачунајући од дана објаве, и да узму увјерење поданства; у противном случају биће кажњени законом предвиђеном глобом.

Број 14205. Из Канцеларије Царско-Оттоманске Легације. 12 јула 1910. Цетиње. P. 60. бр. 477. 1,1

Стање Подгоричке Банке у Подгорици

НА ДАН 30. ЈУНА 1910. ГОДИНЕ

Уплаћена главница	---	---	571.917 16
Зајмови на мјенице	1.632.598	---	---
по текућим рачунима	338.319 74	---	---
Остали текући рачуни (дужници)	780.096 43	---	---
Текући рачуни (повјериоци)	---	---	1.089.084 55
Готовина у благајни (домаћи новац)	53.319 90	---	---
(валуте и чекови)	4.019 45	---	---
Улози на штедњу	---	---	467.032 79
Привремени рачуни	---	---	9.903 14
Резервни фонд	---	---	31.107 83
Вриједности рез. фонда	31.013 83	---	---
Мјенице у ресеконту	---	---	610.850
Папери од вриједности	24.500	---	---
Намјештај и прибор	4.016 67	---	---
Књиге, тиск. и друге канцеларијске потребе	2.955 04	---	---
Неподигнута дивиденда	---	---	8.983 86
Оставе за гаранцију зајмова на мјенице и по текућим рачунима, депо, вриједности за наплату и т. д.	2.622.950	---	2.622.950
Полагачи горњих остава, депоа и т. д.	---	---	165.382 62
Цјелокупни приходи	83.422 89	---	---
расходи	---	---	---
Укупно	5.577.211 95	5.577.211 95	

П. п. бр. 490. 1,1

Народна Штедионица на Цетињу

СТАЊЕ НА ДАН 30. ЈУНА 1910. ГОД.

Благајна	3482 98	Главница:	---	---
Мјенице	228860	Удјели I кола	45.130 50	---
Оставе	180605	II "	26.735 50	---
Намјештај	1711 83	III "	11.159	---
РАСХОД		IV "	3.185 50	---
Намата на улоге	3021 53	V "	3.052	89.262 50
Плата	2232	Неподигнута дивиденда I кола	---	1.701 11
Трошкови канцелар. и други	212 63	Дивиденда II кола	---	3.056 38
Станарина	240	III "	---	986 83
Пореза на зараду	226 93	IV "	---	140 25
" камату од улога	93 55	Улози на штедњу	---	112145 2
Поштарина	10 98	Текући рачуни	---	9.788
	6037 62	Резервни фонд	---	4.646 88
		Привремени рачуни	---	2.151 09
		Остављачи остава	---	180605
		ПРИХОД		
		Намата од мјеница	---	14.354 88
		" по тек. рачунима	---	429 27
		Разни приходи и провизија	---	1.017 89
		Упис у V коло	---	248
		Затезна камата	---	46 28
		Уплатне и уложне књижице	---	117 80
				16.214 12
				420697 48

П. п. бр. 487. 1,1

Јанко Спасојевић

ПРАВОЗАСТУПНИК — ПОДГОРИЦА

Yanko Spassojevitch

AVOCAT DEPUTÉ—PODGORITZA (Monténégro)

P. 10. бр. 199. 7,10

Индустријско Акционарско Удружење

извјештава своје акционаре, као и оне, који би то жељели бити, да је поред досадашњих повјереника именовало за своје повјеренике:
на Цетињу: г. Божа П. Банашевића;
у Бару: г. Блажа бр. Иличковића, трговца
у Шавнику: г. Филипа К. Бијелића, трговца
на Вилусе: (Горанско) г. Михаила Ј. Булаића, трговца.

Поменута господа овлашћена су, да примају уплате по акцијама Удружења и потврђују у уплатнијем књижицама примљени новац.

Никшић, 14. јула 1910.

УПРАВНИ ОДБОР.

P. 71. бр. 482 1,1

ЗАХВАЛНОСТ

Само онај ко је био у туђини и кога је несрећа тамо снашла може да појми, шта сње потписани осјећа и како је сиромашан у израму благодарности, коју вјечито дугује племену Васојевићима.

Зли удес, који снађе мога сународника и пријатеља др Георга Флантососа, нехотичним убиством његовог доброг знаница и пријатеља попа Драгише Поповића, потврди и овом приликом да племенито српско срце дубоко саосјећа туђу несрећу и стежући своје болове великодушно опрашта.

Сви Васојевићи, а тако и грађани Колашински, нека овом приликом буду увјерени, да су онаквим својим поступцима учинили више него хришћанску дужност, те их молим, а у првом реду уваженога господина Војводу Лакнића Војводића, обл. управитеља, да приме изразе највише и животне захвалности.

Колашин, 8. јула 1910. г.
Д-р Оресте Далезио,
приват. доцент универзе
P. 133. бр. 470. 1,1 у Атини и обл. лекар у Колашину.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти наших нидга незаборављених синова, синоваца и унука

† БОРИВОЈА И АВРАМА СПАСОЈЕВИХ ПАЗАРЕВИЋА

који се преселише у вјечност, напрасном смрћу у Колашину, Аврам 21. јуна тек. год. а Боровоје 22. истог, први у петог години а други у другој својих млађаних живота.

Неможемо пропустити а да не изјавимо највећу благодарност поштованом грађанству вароши Колашина — који похиташе на глас смрти и са њиховим присуством олакша нам бол покосених срца. Доживотна хвала господи оф. подоф. и војницима IV дивизије — који се наспрам мене дружевски и братски одазваше те покојнике и за вријеме њихова кратког боловања често походише и дадоше ми утјехе за неочијењеним губитком.

Вјечита хвала цијелој околини Колашинској — која, на дан погребна похита на спровод нашој млађаној ћечичи и попатреше их до вјечне им куће. Хвала г. г. свештеницима: проту Симињу, Саву Рубежићу и Машану Симоновићу, који опјело над покојницима извршише.

Особита хвала мојим пријатељима и друговима, који ми брзојавно учествоваше и дадоше ми сајвета — у којима нађох утјехе.

Опет доживотна хвала свима онима који ма којим путем изјавише своја саучења у нашој жалости те нам у неколико тугу и бол ублажише.

Колашин, 24. јуна 1910. год.
Ожаловљени: отац Спасоје; мајка Савета;
брат Мојиша; сестра Катарина; стричеви: Миле, Нешко, Милан, Милош и остала родбина.
P. 212. бр. 461. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег нидга непрежаљеног супруга, односно брата, оца, очуха, свекра и беда

† Митра Шутиловића

који се у 46. год. живота, после подужег боловања пресели у вјечност, 4. ов. мјесеца, — изјављујемо овим најсрдачнију благодарност многобројним нашим пријатељима, који у болести посјећиваше драгог нам покојника.

Нарочито захваљујемо на усрдној заузимљивости љекарској господи докторима: Матановићу, Кујачићу, Стефанелу, Сужњићу и Стринићу.

Доживотно благодаримо: мјесном сијестенику, учитељима с ђацима, грађанству вароши Данилова Града, свима пријатељима, кумовима и многобројним учесницима из племена и са стране, који похиташе, да нам у тузи олакшају и до вјечне куће милога нам покојника допрате, као и онима, који нам телеграфски и писмено изјавише своје учешће.

Опет свима и свакоме наша доживотна и усрдна благодарност.

Данилов Град, 12. јула 1910.
Ожаловљени: супруг Васа; брат Ђорђе; синови: Никола и Милош; пасторци: Анто и Нешо; сестра Марија; кћер Милица; снахе: Маша, Анђа и Милица; унука Зорка са осталом родбином.
P. 148. бр. 480. 1,1

БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском тешке туге и жалости и никад непробоне ране, која нас учинијели грозним случајем, приликом губитка нашег драгог и никад незаборавног сина односно брата

† Франа Иванковића — Маровића

Чиновника Барског Друштва

који се несрећним случајем, купањем у море утопи 1. јула о